

Investigating the Feasibility of Establishing Knowledge Management in Iran Public Libraries Foundation According To the Pattern of Kwan Yu Wang

Zahra Kianrad¹ | Seifollah Andayesh²

1- PhD student of knowledge and Information science, Faculty of management, University of Tehran, Tehran, Iran, (Corresponding Author) kianrad.zahra@gmail.com

2- PhD student of knowledge and Information science, Faculty of management, University of Tehran, Tehran, Iran, andayesh.s@gmail.com

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article	Objective: The present research was conducted with the aim of investigating the feasibility of establishing knowledge management in Iran's public libraries based on the Kwan Yu Wang model.
Article history: Received: 17 February 2023 Received in revised form: 09 March 2023 Accepted: 11 March 2023 Published online: 16 March 2023	Methodology: The current research is practical and was carried out using a survey method. The data collection tool was a questionnaire. The reliability of the questionnaire is also according to the value of Cronbach's alpha coefficient, 9. The research population was 115 people who were selected through cluster sampling. Excel and SPSS 2019 software were used for data analysis. To measure the average of eleven knowledge management groups, Pearson correlation tests, one-sample t-test, and Kolmogorov-Smirnov test were used, and Friedman's non-parametric test was used to rank benchmark groups.
Keywords: Knowledge Management, Public Libraries, Implementation Of Knowledge Management, Kwan Yu Wang Model, Establishment Of Knowledge Management	Results: The state of establishment of knowledge management in Iran's public libraries was in the medium group based on the eleven groups of Kwan Yu Wang. Also, the level of readiness of the institution for the establishment of knowledge management was evaluated at a medium level. Conclusion: The results of the research using the one-sample t-test at a significance level of 0.001 showed that it is possible to establish knowledge management in public libraries in Iran.

Cite this article: Kianrad, Z., & Andayesh, S. (2022) Investigating the feasibility of establishing knowledge management in Iran Public Libraries Foundation according to the pattern of Kwan Yu Wang. *Journal of Knowledge Studies*, 15(59), 144-158.

DOR: 20.1001.1.20082754.1401.15.59.8.8

© The Author(s).

Publisher: Islamic Azad University North Tehran Branch

امکان‌سنجی استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران براساس الگوی کوان یو وانگ

زهرا کیان راد^۱ | سیف‌اله اندایش^۲

۱- دانشجوی دکتری مدیریت اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران، (نویسنده مسئول) kianrad.zahra@gmail.com
۲- دانشجوی دکتری مدیریت اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران، andayesh.s@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی امکان‌پذیری استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران بر اساس الگوی کوان یو وانگ انجام شده است.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۲۸	روش پژوهش: پژوهش حاضر کاربردی است و به روش پیمایشی انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه بود. پایایی پرسشنامه نیز با توجه به مقدار ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۹ محاسبه شد. جامعه پژوهش ۱۱۵ نفر بودند که از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اکسل و اسپاس ۱۹ استفاده شد. برای سنجش میانگین گروه‌های یازده‌گانه مدیریت دانش از آزمون‌های همبستگی پیرسون، آزمون تی تک‌نمونه‌ای، و آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و برای رتبه‌بندی گروه‌های معیار از آزمون غیرپارامتریک فریدمن بهره گرفته شد.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۱۲/۱۸	یافته‌ها: وضعیت استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران براساس گروه‌های یازده‌گانه کوان یو وانگ در گروه متوسط قرار داشت. همچنین میزان آمادگی نهاد برای استقرار مدیریت دانش در سطح متوسط ارزیابی شد.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۲۰	نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ نشان داد که امکان استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران وجود دارد.
تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۱/۱۲/۲۵	
واژه‌های کلیدی: مدیریت دانش، نهاد کتابخانه‌های عمومی، پیاده‌سازی مدیریت دانش، الگوی کوان یو وانگ، استقرار مدیریت دانش	

استناد: زهرا کیان راد، ز. و اندایش، س. (۱۴۰۱). امکان‌سنجی استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران براساس الگوی کوان یو وانگ. *دانش‌شناسی*، ۱۵ (۵۹)، ۱۴۴-۱۵۸.

DOR: 20.1001.1.20082754.1401.15.59.8.8

حق مؤلف © نویسنده‌گان.

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

مقدمه

امروزه هر سازمانی نیازمند کسب، خلق، ذخیره و کاربرد دانش، به مثابه یکی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده رشد و بالندگی است (لوپز^۱، ۲۰۰۵). علاوه بر این، سازمان‌ها به منظور تداوم حیات خود، نیازمند تغییر راهبردهای کسب و کار خود از رقابت مبتنی بر مقیاس به رقابت مبتنی بر سرعت، با استفاده از مزیت رقابتی کاربرد دانش، مهارت، تخصص و فناوری هستند (آجیراپونگان^۲، ۲۰۱۰). آنچه امروزه از آن به عنوان دانایی، مدیریت دانش، مدیریت دانایی محوری یا اندوخته مدیریت‌های علمی یاد می‌گردد، رویکردی است که در آن با هدف افزایش بهره‌وری، تولید ثروت و ایجاد ارزش افزوده در تولید کالا یا خدمات رقابت‌پذیرتر، اطلاعات و اندوخته‌های علمی در خصوص چگونگی انجام فعالیت، به صورت نظام‌مند در اختیار سایر افراد یا بخش‌های مرتبط قرار می‌گیرد. در سطح خرد به دلیل جهانی شدن اقتصاد و رقابت شدید بین تولیدکنندگان کالا و خدمات، ضرورت نظام‌مند کردن اندوخته‌های تجربی و یافته‌های دانشی، در شرکت‌های تخصصی یا فعال در بازارهای بین‌المللی به مراتب از اهمیت بیشتری برخوردار بوده و از آن به عنوان یکی از راهبردهای اساسی هر سازمانی یاد می‌گردد. در سطح کلان نیز مجموعه‌ای از فعالیت‌های دانشی اجزاء منجر به افزایش توان رقابتی یک کشور در ارتقاء موقعیت و سهم خود از بازارهای بین‌المللی می‌شود. از این رو تأکید بر جاری‌سازی مدیریت دانش همواره در زمره راهبردهای کشوری مورد تأکید قرار می‌گیرند (حسن‌زاده، ۱۳۸۶). یکی از مسائلی که سال‌های اخیر مورد توجه سازمان‌ها واقع شده، آن است که همواره آنها به دنبال عواملی بوده‌اند که منجر به پیاده‌سازی مدیریت دانش شود تا بتواند نسبت به رقبایشان مزیت رقابتی کسب کنند. کسب مزیت رقابتی به توانایی سازمان در به کارگیری مؤثر دانش موجود برای ایجاد دارایی‌های دانشی جدید و عمل کردن بر اساس آنها بستگی دارد (او و همکاران^۳، ۲۰۱۶) و سازمان‌ها با استفاده از مدیریت دانش مؤثر، قادر به ارائه بهتر خدمات هستند (حجازی‌نیا، ۱۳۹۵). بنابراین سازمان‌های فعلی، به منظور بقاء حتی برای یک دهه، باید پیوسته تغییر کنند، اما تغییر به تنهایی کافی نیست. تغییر باید مبتنی بر جمع‌آوری داده‌های مناسبی از محیط خارجی و داخلی و تبدیل آنها به دانش باشد (رهنورد و محمدی، ۱۳۸۸). در حقیقت مدیریت دانش به سازمان‌ها کمک می‌کند تا اطلاعات و مهارت‌های مهم را که به عنوان حافظه سازمانی محسوب می‌شود و به طور معمول به صورت سازماندهی نشده وجود دارند؛ شناسایی، انتخاب، سازمان‌دهی و منتشر نمایند و منجر به کاهش خطاکاری‌ها و دوباره‌کاری‌ها می‌شود. این امر مدیریت سازمان‌ها را برای حل مسائل یادگیری، برنامه‌ریزی راهبردی و تصمیم‌گیری‌های پویا به صورت کارا و مؤثر قادر می‌سازد و سرعت حل مسائل و تصمیم‌گیری‌ها را افزایش می‌دهد (صفایی و همکاران، ۱۳۹۶). کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی نیز به عنوان سازمان‌های دانش‌محور به نقش و اهمیت مدیریت دانش در خلق نوآوری و بهبود خدمات اطلاعاتی واقف گشته‌اند. شمار پایان‌نامه‌ها، مقالات و همایش‌های علمی در این حوزه مهر تأییدی بر این مدعا است و بیانگر رویکرد جدید این مراکز به سمت مدیریت دانش و بهبود فرایندهای دانشی است. کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی با بهره‌گیری از دانش، تخصص و تجربه طیف گسترده‌ای از متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی به گردآوری، سازماندهی و اشاعه اطلاعات و دانش به گروه‌های وسیعی از مخاطبان می‌پردازند. در این مراکز حجم عظیمی از دانش با اجرای وظایف و فرایندهای کاری تولید می‌شود که قسمتی از این دانش در قالب اسناد و مدارک، گزارش‌ها، نرم‌افزارها و غیره ثبت می‌گردد و بخشی از آن نیز به صورت ناملموس است و در قالب تجربه، مهارت و بینش در ذهن افراد پنهان مانده و شانس اندکی برای انتقال و بکارگیری دوباره می‌یابد. نبود تسهیم و استفاده دوباره از دانش تولیدشده توسط این مراکز به هدر دادن منابع منجر شده است. در چنین فضایی است که مدیریت دانش با هدف تأثیرگذاری بر شناسایی، خلق، ذخیره‌سازی، بازیابی، انتقال و بکارگیری دانش مورد نیاز مطرح می‌شود (شفیعی و همکاران، ۱۳۹۸). در حال حاضر سازمان‌های بسیاری در زمینه توسعه دانش در سطوح مختلف سرمایه‌گذاری کرده و موفق بوده‌اند اما سازمان‌های بسیار زیادی نیز با شکست مواجه شده‌اند (چوآ و لم^۴، ۲۰۰۵). نبود سازوکارهای صحیح ارزیابی و پیاده‌سازی مدیریت دانش این نوع سرمایه‌گذاری را در ذهن مدیران تنها به یک هزینه اضافی تبدیل نموده است (دالوپیکب و رابی

1. Lopez

2. Aujirapongpan, Vadhanasindhu, Chandrachai, & Cooperat

3. Ou et al

4. Chua & Lam

۲۰۱۳). از این رو سازمان‌ها باید محیطی را برای اشتراک، انتقال و تقابل دانش در میان اعضای خود به وجود آورند و سعی در بسترسازی و شناسایی عوامل زمینه‌ای جهت استقرار مدیریت دانش در سازمان نمایند (طبرسا و اورمزدی، ۱۳۸۷). امروزه پیاده‌سازی یک راهبرد مدیریت دانش کارا و تبدیل سازمان به یک سازمان مبتنی بر دانش، به عنوان یک شرط اساسی برای موفقیت سازمان در نظر گرفته می‌شود (داونپورت، ۱۹۹۸). شعبانی و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیق خود با عنوان "شناسایی، بررسی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر پیاده‌سازی مدیریت دانش با استفاده از تکنیک تاپسیس^۲ به این نتیجه رسیدند که تمام عوامل مدل Bukowitz و William (یادگیری، تسهیم، ارزیابی، ایجاد/نگهداری و حذف دانش) بر پیاده‌سازی مدیریت دانش در کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی شیراز مؤثر بودند و به جزء عامل یادگیری و حذف دانش، بقیه عوامل در وضعیت مناسبی قرار داشتند. همچنین در رتبه‌بندی این عوامل با استفاده از تکنیک برترین پیشنهاد از راه‌حل تا ایده‌آل مشخص شد که عامل تسهیم دانش، بیشترین و عامل حذف دانش، کمترین تأثیر را در پیاده‌سازی مدیریت دانش دارد. محمودی و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان "بررسی تحلیلی وضعیت مدیریت دانش در کتابخانه‌های دانشگاهی (مطالعه موردی: کتابخانه‌های دانشگاه فردوسی و علوم پزشکی مشهد)" پرداختند و نتایج نشان داد که برنامه‌های مدیریت دانش در کتابخانه‌های مورد بررسی به صورت مطلوب اجرا نمی‌شود، میانگین نمرات مدیریت دانش و همچنین ابعاد مدیریت دانش در حد متوسط می‌باشد. در رابطه با فعالیت‌های فردی و سازمانی کتابداران در راستای مدیریت دانش، مانند شرکت در جلسات رسمی و غیررسمی سازمانی، برگزاری و شرکت در دوره‌های آموزشی، شرکت در همایش‌های علمی و حرفه و نیز انتقال و تسهیم دانش در قالب نگارش مقاله و ارائه پیشنهادات، اطلاعات پرسش‌های باز و سیاهه واری نشان داد، مشارکت کتابداران در این فعالیت‌ها نیز اندک است. کتابخانه‌ها نیز مانند هر سازمان دیگری نیازمند پیاده‌سازی برنامه‌های مدیریت دانش هستند. ایمانی (۱۳۹۷) به بررسی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر پیاده‌سازی مدیریت دانش در کتابخانه‌های دانشگاهی استان گلستان پرداخت. نتایج به دست آمده به ترتیب درک مدیران کتابخانه‌های دانشگاهی رتبه‌ی اول (۹۰ درصد)؛ زیرساخت‌های فناوری اطلاعات رتبه‌ی دوم (۷۱ درصد)؛ آشنایی کتابداران با مفهوم مدیریت دانش رتبه‌ی سوم (۶۴ درصد) و فرهنگ سازمانی رتبه‌ی چهارم (۶۱ درصد) را در تأثیر بر مدیریت دانش و پیاده‌سازی آن را در کتابخانه‌های دانشگاهی استان گلستان دارند. رضانی و همکاران (۱۳۹۸) به پژوهش ارائه الگوی استقرار مدیریت دانش در دانشگاه مازندران پرداخت که نتایج فراترکیب منجر به شناسایی ۹۸ زیرشاخص (کد)، ۱۴ شاخص و ۳ بعد اصلی در استقرار مدیریت دانش شد که با نظر خبرگان دانشگاهی و مشاورین فرآیندهای سازمانی و استفاده از روش دلفی به بومی سازی و غربال‌گری آنها پرداخته شد و با استفاده از آنها سطح بلوغ مدیریت دانش دانشگاه مازندران اندازه‌گیری شد. همچنین مطابق با نتایج، وضعیت بلوغ مدیریت دانش در دانشگاه مازندران نامطلوب ارزیابی شد. در نهایت نیز پیشنهادهایی برای بهبود و ارتقای سطح بلوغ مدیریت دانش دانشگاه مازندران ارائه شد. شفیعی و همکاران (۱۳۹۸) موضوعی با عنوان سنجش بلوغ مدیریت دانش در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی (نمونه پژوهش: کتابخانه‌های عمومی کرمانشاه) را بررسی کردند و نتایج نشان داد که سطح بلوغ و میزان آمادگی کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه برای استقرار مدیریت دانش در سطح آغاز (درک نیاز به مدیریت دانش) قرار داشت. مقدار آماره t برای تمامی معیارها منفی بود. بر این اساس میانگین شاخص‌های رهبری، فرایند، کارکنان، فناوری، فرایندهای دانشی، یادگیری و نوآوری و نتایج مدیریت دانش از میانگین الگوی بلوغ مدیریت دانش سازمان بهره‌وری آسیایی کمتر بود. نتایج رتبه‌بندی شاخص‌های بلوغ مدیریت دانش نیز نشان داد شاخص فناوری اطلاعات در بیشترین رتبه و شاخص‌های رهبری و یادگیری و نوآوری مدیریت دانش در کمترین رتبه قرار داشت. رتبه‌بندی سایر معیارهای بلوغ مدیریت دانش به ترتیب عبارت است از: فرایند، دستاوردها، کارکنان و فرایندهای مدیریت دانش. مرجانی، زارعی، زاهدی نوقابی، ضرابی، ریگی و اورعی (۱۳۹۹) عوامل بازدارنده تأثیرگذار در پیاده‌سازی سامانه‌های مدیریت دانش در سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد دلایل فقدان سامانه مدیریت دانش در سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی در

1. Dulipovici & Robey

2. TOPSIS

سه مقوله اصلی عوامل سازمانی، عوامل انسانی و عوامل فنی دسته‌بندی شدند. فرحناکی و همکاران (۱۴۰۰) به شناسایی و اولویت‌بندی الزامات استقرار مدیریت دانش در دانشگاه شهاب دانش پرداختند. نتایج تحقیق نشان داده است که رهبری تحول‌گرا دارای اولویت اول، مدیریت منابع انسانی دارای اولویت دوم، حافظه سازمانی و فناوری اطلاعات دارای اولویت سوم از الزامات استقرار مدیریت دانش است. در این تحقیق مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی، فراموشی سازمانی هدفمند، هوش عاطفی و مدیریت استعداد از الزامات استقرار مدیریت دانش در دانشگاه شهاب قم نبوده است. الموریشدی^۱ (۲۰۱۸) به تأثیر سیستم‌های مدیریت دانش بر نوآوری: یک بررسی تجربی در کویت پرداخت. نتایج نشان داد که این مطالعه نشان می‌دهد که کیفیت سیستم، کیفیت اطلاعات و کیفیت خدمات سیستم‌های مدیریت دانش تأثیر مثبتی بر سودمندی درک شده و سهولت استفاده از سیستم دارند و به نوبه خود تأثیر مثبتی بر استفاده واقعی از سیستم‌های مدیریت دانش دارند که منجر به منفعت خالص می‌شود. در افزایش نوآوری برای کارکنانی که از سیستم‌های مدیریت دانش استفاده می‌کنند. کارمندان (کاربران سیستم) نشان دادند که استفاده از سیستم به آنها کمک می‌کند تا کار خود را بهبود بخشند، راه‌های جدیدی برای انجام کار پیدا کنند، راه‌حل‌های جدیدی برای حل مشکلات کشف کنند، کارهای پیچیده‌تر را در زمان کمتر انجام دهند و به روشی بهتر ارتباط برقرار کنند. یوقویو و همکاران^۲ (۲۰۱۸) به بررسی نقش مدیریت دانش در ارائه خدمات نوآورانه در کتابخانه‌های دانشگاهی در نیجریه: رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری پرداختند و مشخص شد که مدیریت دانش بر نوآوری خدمات تأثیر مثبتی دارد. سه معیار چرخه مدیریت دانش، یعنی جذب/ایجاد دانش، اشتراک/انتقال دانش و کاربرد/استفاده از دانش تأثیر مثبت و معناداری بر نوآوری خدمات در کتابخانه‌های دانشگاهی در نیجریه دارند. در نتیجه، کتابخانه‌های دانشگاهی در نیجریه با فعالیت‌های بالا در جذب دانش، اشتراک دانش و استفاده از دانش، احتمال بیشتری دارد که خدمات نوآورانه‌ای را به کاربران خود ارائه دهند. الاتوکان و همکاران^۳ (۲۰۲۰) شیوه‌های اشتراک دانش در میان فهرست‌نویسان در کتابخانه‌های دانشگاهی نیجریه را بررسی کردند. نتایج این مطالعه نشان داد که هنجارهای سیستم‌های دانش تا حدودی ناسازگار و غیررسمی هستند تا رسمی، اگرچه شرکت‌کنندگان نیاز اساسی به سیستم‌های دانش را در بخش‌های خود شناسایی کردند. عواملی که به عنوان چالش برای سیستم‌های دانش شناسایی شده‌اند: خلق‌و‌خو و فشار ناشی از کار، شرکت‌کنندگان که سیستم‌های دانش را اتلاف وقت می‌دانند، نگرش "همه چیز را بدان"، تفاوت‌های قبیله‌ای، فقدان انگیزه مالی، نداشتن برنامه آموزشی رسمی و راهنمایی، تمایل به یادگیری و کپی کاتالوگ. اقبال^۴ (۲۰۲۱) سرعت و کیفیت نوآوری در مؤسسات آموزش عالی: نقش توانمندسازهای مدیریت دانش و فرآیند اشتراک دانش را بررسی کردند که نتایج نشان می‌دهد که ارزش دانش مدیریت ارشد و پاداش‌های مثبتی بر دانش تأثیر مثبتی بر سرعت و کیفیت نوآوری دارد. اگرچه فرهنگ دانش محور نیز به کیفیت نوآوری کمک می‌کند، اما بر سرعت نوآوری تأثیری ندارد. علاوه بر این، فرآیند اشتراک دانش تأثیر همه این توانمندسازهای مدیریت دانش را بر سرعت و کیفیت نوآوری واسطه می‌کند. به طور کلی، نتایج پژوهش‌ها حاکی از آن است که با وجود اینکه کتابخانه‌ها نیز مانند دیگر سازمان‌ها به اهمیت مدیریت دانش در سازمان پی برده‌اند ولی زیرساخت‌ها و برنامه‌های مدیریت دانش در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و حجم گسترده‌ای از پژوهش‌های انجام شده در این زمینه، مربوط به کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی می‌باشد و هنوز بحث مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی به عنوان سازمان دانش محور که کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی زیرنظر آن‌ها فعالیت می‌کنند، جایگاه خود را به طور جدی پیدا نکرده است و راه‌کارهای عملی برای اجرای این امر در نهاد کتابخانه‌ها ارائه نداده‌اند.

پیاده‌سازی مدیریت دانش برای سازمان‌های امروزی، بدیهی به نظر می‌رسد و به گفته‌ی شماری از صاحب‌نظران، شرط بقای سازمان در قرن حاضر هست. از آنجایی که نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور را نمی‌توان از سایر سازمان‌ها جدا دانست، در نتیجه، بحث پیاده‌سازی مدیریت دانش، به‌طور خاص موضوع مهمی در پیش‌روی نهاد کتابخانه‌ها است. اطلاعات و دانش در مراکز اطلاع‌رسانی همچون سایر سازمان‌ها،

1. Elmorshidy

2. Ugwu and Ekere

3. Olatokun and Njideaka

4. Amjad Iqbal

نه تنها در مدارک و ذخایر دانش، بلکه در رویه‌های کاری، فرآیندهای سازمانی، اعمال و هنجارها، تجارب و شایستگی‌ها وجود دارد. بنابراین نظام‌مند کردن فرآیند انتقال و مدیریت دانش در مراکز اطلاع‌رسانی چون نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به علت ارائه خدمات اطلاعاتی به قشر عظیمی از مشتاقان علم و دانش در سطح کشور و جویندگان اطلاعات اهمیت ویژه‌ای دارد. نهاد کتابخانه‌های عمومی نیازمند استفاده از روش‌های کارا در ارائه خدمات، بهبود کیفیت، رفع به موقع نیازهای مراجعین است؛ که این روش‌های کارا تنها در سایه استفاده از روش‌های نوین مدیریت اطلاعات و تخصیص زمان مناسب به امر مدیریت دانش امکان‌پذیر است. استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی فرصت مناسبی برای بهبود عملکرد کارکنان و ایجاد مزیت رقابتی است. یکی از مشکلات مهم نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به عنوان سازمان مادر و اثرگذار بر جامعه دارای کارکردهای آگاهی‌بخشی، اطلاع‌رسانی آموزشی و ارشادی، زمینه ساز ارتقای مطالعه مفید، دارای نیروی انسانی متعهد، متخصص و آموزش دیده و فعالیت ۳۶۳۱ باب کتابخانه عمومی زیر نظر نهاد در کشور با سابقه‌ای بالغ بر دو دهه، نداشتن الگوی مناسب استقرار مدیریت دانش است. پژوهش حاضر، در پی بررسی امکان‌پذیری استقرار مدیریت دانش با الگوی کوان یو وانگ و رتبه‌بندی این مؤلفه‌های کوان یو وانگ؛ در جهت استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی می‌باشد. در این راستا سؤال‌ها و فرضیه‌های پژوهشی نگاشته شدند:

۱. آیا امکان استقرار مدیریت دانش با توجه به مؤلفه‌های (حمایت مدیریت ارشد، فرهنگ، تکنولوژی اطلاعات، استراتژی هدف، سنجش دانش، زیرساخت سازمانی، فعالیت‌ها و فرآیندها، کمک‌های انگیزشی، منابع، آموزش و پرورش، قدرت منابع انسانی) در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران مهیا می‌باشد؟
۲. وضعیت مؤلفه‌های (حمایت مدیریت ارشد، فرهنگ، تکنولوژی اطلاعات، استراتژی هدف، سنجش دانش، زیرساخت سازمانی، فعالیت‌ها و فرآیندها، کمک‌های انگیزشی، منابع، آموزش و پرورش، قدرت منابع انسانی) در استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران چگونه است؟
۳. اولویت‌بندی مؤلفه‌های (حمایت مدیریت ارشد، فرهنگ، تکنولوژی اطلاعات، استراتژی هدف، سنجش دانش، زیرساخت سازمانی، فعالیت‌ها و فرآیندها، کمک‌های انگیزشی، منابع، آموزش و پرورش، قدرت منابع انسانی) در تحقیق حاضر چگونه است؟

فرضیه اصلی

بین مؤلفه‌های مدیریت دانش با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی

۱. بین مؤلفه حمایت مدیریت ارشد با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۲. بین مؤلفه فرهنگ با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۳. بین مؤلفه تکنولوژی اطلاعات با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۴. بین مؤلفه استراتژی هدف با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۵. بین مؤلفه سنجش دانش با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۶. بین مؤلفه زیرساخت‌های سازمانی با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۷. بین مؤلفه فعالیت‌ها و فرآیندها با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۸. بین مؤلفه کمک‌های انگیزشی با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۹. بین مؤلفه منابع با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۱۰. بین مؤلفه آموزش و پرورش با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.

۱۱. بین مؤلفه قدرت منابع انسانی با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد.

روش پژوهش

پژوهش از نوع کاربردی است و به روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری این پژوهش نظرهای خبرگان که مجموعه مدیران، کارکنان اداری، روسای شهرستان‌ها و مسئولان شاغل در کتابخانه‌های نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، که با توجه به محدودیت دسترسی به سراسر کشور و جامعه آماری از پراکندگی جغرافیایی بالایی برخوردار است از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده شد. بدین صورت که استان‌های کل کشور در ابتدا برحسب تعداد کتابخانه از بیشترین تا کمترین تعداد کتابخانه خوشه‌بندی شد، پس از آن از هر خوشه یک استان به صورت تصادفی انتخاب شد. در خوشه اول استان اصفهان، در خوشه دوم آذربایجان غربی، در خوشه سوم استان کردستان، در خوشه چهارم استان هرمزگان و در خوشه پنجم خراسان جنوبی به صورت تصادفی انتخاب گردید، همچنین استان تهران به علت مرکزیت از خوشه نخست انتخاب گردید که ۱۱۵ خبره (از نظر تحصیلات ۴۴ نفر کارشناسی، ۴۶ نفر کارشناسی ارشد، ۲۵ نفر دکتری که بین ۷ تا ۱۸ سال سابقه کار در نهاد کتابخانه‌های عمومی داشتند) به کار گرفته شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه الگوی کوان یو وانگ بود پرسشنامه از ۱۱ گروه اصلی و ۳۴ پرسش تشکیل شده بود. سؤال‌ها در قالب طیف پنج گزینه‌ای لیکرت تنظیم شد. روایی پرسشنامه توسط خبرگان و متخصصین شامل مدیران و روسای سازمان مورد بررسی قرار گرفت که پس از اصلاحات لازم مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه نیز با توجه به مقدار ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۹ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اسپاس ۲۳ و نرم‌افزار اکسل ۲۰۱۹ استفاده شد. برای سنجش میانگین گروه‌های یازده‌گانه مؤلفه‌های مدیریت دانش با چهارچوب مدیریت دانش از آزمون‌های همبستگی پیرسون، آزمون تی تک‌نمونه‌ای، و آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و برای رتبه‌بندی گروه‌های معیار از آزمون ناپارامتریک فریدمن استفاده شد.

یافته‌ها

سؤال ۱. وضعیت مؤلفه‌های (حمایت مدیریت ارشد، فرهنگ، تکنولوژی اطلاعات، استراتژی هدف، سنجش دانش، زیرساخت سازمانی، فعالیت‌ها و فرآیندها، کمک‌های انگیزشی، منابع، آموزش و پرورش، قدرت منابع انسانی) در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران چگونه است؟

- ابتدا میزان همبستگی پیرسون میان مؤلفه‌های مدیریت دانش کوان یو وانگ مشخص شد. مطابق با یافته‌های جدول ۱، با توجه به مثبت بودن مقدار ضریب همبستگی برای تمامی معیارها می‌توان نتیجه گرفت بین مؤلفه‌های مدیریت دانش کوان یو وانگ همبستگی مثبت وجود دارد. مقدار معناداری آزمون کمتر از ۰/۰۵ بود که بر این اساس می‌توان گفت فرض صفر آزمون مبنی بر ناهمبستگی میان متغیرها در سطح معناداری ۰/۰۵ رد شد.

جدول ۱. میزان همبستگی پیرسون میان مؤلفه‌های مدیریت دانش کوان یو وانگ

همبستگی	حمایت مدیریت ارشد	فرهنگ	تکنولوژی اطلاعات	استراتژی هدف	سنجش دانش	زیرساختار	فعالیت‌ها و فرایندها	کمک‌های انگیزشی	منابع	آموزش و پرورش	قدرت منابع انسانی
حمایت مدیریت ارشد	۱										
فرهنگ	۰/۷۶	۱									
تکنولوژی اطلاعات	۰/۶۱	۰/۱۹	۱								
استراتژی هدف	۰/۸۳	۰/۳۶	۰/۳۱	۱							
سنجش دانش	۰/۵۱	۰/۵۲	۰/۵۸	۰/۴۱	۱						
زیرساختار	۰/۴۹	۰/۸۴	۰/۷۳	۰/۲۹	۰/۶۱	۱					
فعالیت‌ها و فرایندها	۰/۷۵	۰/۵۷	۰/۴۱	۰/۷۱	۰/۳۴	۰/۸۷	۱				
کمک‌های انگیزشی	۰/۸۷	۰/۴۲	۰/۶۳	۰/۵۹	۰/۷۸	۰/۲۱	۰/۳۸	۱			
منابع	۰/۵۷	۰/۴۱	۰/۷۱	۰/۶۲	۰/۳۶	۰/۳۹	۰/۸۸	۰/۷۰	۱		
آموزش و پرورش	۰/۷۳	۰/۴۶	۰/۷۵	۰/۵۷	۰/۴۱	۰/۷۱	۰/۳۴	۰/۸۷	۰/۶۱	۱	
قدرت منابع انسانی	۰/۳۲	۰/۴۷	۰/۸۵	۰/۴۸	۰/۳۱	۰/۵۸	۰/۶۸	۰/۴۷	۰/۳۱	۰/۵۹	۱

- سپس با استفاده از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف، پارامتریک و ناپارامتریک بودن سؤال‌های پرسشنامه نیز مشخص شد. بر اساس اطلاعات موجود در جدول ۲ میزان آماره کولموگروف-اسمیرنوف در همه متغیرها به میزان خطایی بیشتر از حد استاندارد ۰/۰۵ محاسبه شده‌اند، که نشان دهنده عدم وجود تفاوت معنی‌دار در سطوح همه متغیرها بوده و نشان از به‌نجار بودن داده‌های مربوطه دارد؛ پس می‌توان نتیجه گرفت که همه متغیرهای مورد استفاده در مطالعه دارای توزیع نرمال و به‌نجار است و بنابراین می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده نمود.

جدول ۲. وضعیت نرمال بودن داده‌ها

معیارها	تعداد	خطای استاندارد	آماره Z	P.Value
حمایت مدیریت ارشد	۱۱۵	۰/۶۳۸	۰/۷۳۴	۰/۶۵۵
فرهنگ	۱۱۵	۰/۶۱۲	۰/۸۱۲	۰/۵۲۶
تکنولوژی اطلاعات	۱۱۵	۰/۴۸۶	۱/۶۹۲	۰/۵۷۱
استراتژی هدف	۱۱۵	۰/۵۸۶	۱/۹۳۶	۰/۵۱۱
سنجش دانش	۱۱۵	۰/۶۵۸	۱/۷۴۵	۰/۵۲۱
زیرساختار	۱۱۵	۰/۴۳۲	۱/۱۳۷	۰/۱۵۵
فعالیت‌ها و فرایندها	۱۱۵	۰/۷۸۹	۰/۵۱۹	۰/۹۵۵
کمک‌های انگیزشی	۱۱۵	۰/۴۸۵	۰/۶۴۸	۰/۵۱۰
منابع	۱۱۵	۰/۷۲۱	۱/۵۹۰	۰/۵۵۴
آموزش و پرورش	۱۱۵	۰/۳۱۲	۱/۹۴۹	۰/۱۶۰
قدرت منابع انسانی	۱۱۵	۰/۵۴۹	۱/۷۸۹	۰/۹۶۵

• در مرحله بعد برای پاسخ به پرسش‌های پژوهش از آزمون تی تک‌نمونه‌ای استفاده شد. برای بررسی وضعیت متغیرهای تحقیق از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد و از آنجائی که گویه‌ها با پاسخ لیکرت پنج گزینه‌ای می‌باشند، میانگین کسب شده برای هر متغیر را با مقدار ثابت ۳ (میانگین، میانه) مقایسه می‌کنیم. فرضیه صفر در این آزمون برابری میانگین با مقدار ۳ است و زمانی که مقدار t محاسباتی بزرگ و یا مقدار sig کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد فرضیه برابری رد شده و اگر میانگین متغیر کمتر از ۳ باشد، یعنی اینکه تأثیر متغیر مورد نظر کمتر از مقدار متوسط است و اگر میزان میانگین متغیر تحت بررسی بیشتر از ۳ بوده باشد، یعنی اینکه تأثیر آن متغیر بیشتر از حد متوسط است و اگر مقدار sig بیشتر از ۰/۰۵ باشد، یعنی اینکه تأثیر متغیر مورد نظر در حد متوسط است.

جدول ۳. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای

ردیف	معیارها	میانگین	مقدار T	درجه آزادی	سطح معناداری sig	فاصله اطمینان کرانه بالا کرانه پایین	تأیید/رد فرضیه
۱	حمایت مدیریت ارشد	۳/۳۱	۲۳/۱۲۷	۱۱۵	۰/۰۰۱	-۰/۳۱۲ -۰/۱۱۰	تأیید
۲	فرهنگ	۲/۵۲	۲۹/۶۵	۱۱۵	۰/۰۰۱	-۰/۲۷۰ -۰/۰۷۷	تأیید
۳	تکنولوژی اطلاعات	۳/۴۹	۳۱/۷۶۱	۱۱۵	۰/۰۰۱	۰/۱۸۳ ۰/۳۳۷	تأیید
۴	استراتژی هدف	۲/۳۸	۴۳/۹۶۲	۱۱۵	۰/۱۴	۰/۸۳۴ ۱/۰۲	رد
۵	سنجش دانش	۲/۶۷	۳۲/۲۵۵	۱۱۵	۰/۰۰۱	۰/۶۸۵ ۰/۸۹۲	تأیید
۶	زیرساختار	۳/۰۳	۵۲/۳۵۸	۱۱۵	۰/۰۰۱	۰/۰۶۱ ۰/۱۹۷	تأیید
۷	فعالیت‌ها و فرایندها	۲/۲۰	۲۹/۱۷۲	۱۱۵	۰/۰۰۱	-۰/۹۴۲ -۰/۶۹۲	تأیید
۸	کمک‌های انگیزشی	۳/۳۴	۴۸/۹۸۵	۱۱۵	۰/۰۰۱	۰/۲۸۳ -۰/۱۸۳	تأیید
۹	منابع	۲/۱۵	۳۸/۲۵۰	۱۱۵	۰/۲۲۴	۰/۸۳۴ ۰/۸۲۴	رد
۱۰	آموزش و پرورش	۳/۲۴	۴۲/۳۵۷	۱۱۵	۰/۰۰۱	-۰/۶۸۵ ۰/۶۸۶	تأیید
۱۱	قدرت منابع انسانی	۲/۷۳	۳۹/۲۴۲	۱۱۵	۰/۰۰۱	۰/۶۸۵ ۰/۶۶۴	تأیید

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه حمایت مدیریت ارشد با میانگین اکتسابی برابر با $3/31$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره بالاتر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/01$ می‌باشد و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه حمایت مدیریت ارشد با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه فرهنگ با میانگین اکتسابی برابر با $2/52$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره پایین‌تر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/01$ می‌باشد و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه فرهنگ با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه تکنولوژی اطلاعات با میانگین اکتسابی برابر با $3/49$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره بالاتر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/01$ می‌باشد و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه تکنولوژی اطلاعات با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه استراتژی هدف با میانگین اکتسابی برابر با $2/38$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره پایین‌تر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/14$ می‌باشد. و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه استراتژی هدف با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، رد می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه سنجش دانش با میانگین اکتسابی برابر با $2/67$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره پایین‌تر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/01$ می‌باشد. و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه سنجش دانش با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه زیرساختار با میانگین اکتسابی برابر با $3/03$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره بالاتر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/01$ می‌باشد و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه زیرساختار با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه فعالیت‌ها و فرایندها با میانگین اکتسابی برابر با $2/20$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره پایین‌تر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/01$ می‌باشد. و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه فعالیت‌ها و فرایندها با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه کمک‌های انگیزشی با میانگین اکتسابی برابر با $3/34$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره بالاتر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/01$ می‌باشد. و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه کمک‌های انگیزشی با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه منابع با میانگین اکتسابی برابر با $2/15$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره پایین‌تر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/224$ می‌باشد. و این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه منابع با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، رد می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه آموزش و پرورش با میانگین اکتسابی برابر با $3/24$ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره بالاتر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با $0/01$ می‌باشد. این مقدار از سطح معناداری $0/05$ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه آموزش و پرورش با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳ مؤلفه قدرت منابع انسانی ارشد با میانگین اکتسابی برابر با ۲/۷۳ می‌باشد که از میانگین جامعه (۳) نمره پایین‌تر از حد متوسط جامعه گزارش شده است. و مقدار سطح معناداری با ۰/۰۰۱ می‌باشد. این مقدار از سطح معناداری ۰/۰۵ کوچک‌تر است بنابراین فرضیه بین مؤلفه قدرت منابع انسانی با پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران رابطه معنی‌داری وجود دارد، تأیید می‌شود.

سؤال دوم: آیا امکان پیاده‌سازی مدیریت دانش با توجه به مؤلفه‌های (حمایت مدیریت ارشد، فرهنگ، تکنولوژی اطلاعات، استراتژی هدف، سنجش دانش، زیرساخت سازمانی، فعالیت‌ها و فرایندها، کمک‌های انگیزشی، منابع، آموزش و پرورش، قدرت منابع انسانی) در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران مهیا می‌باشد؟

جدول ۴. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای در خصوص فرضیه اصلی

معیارها	میانگین	مقدار T	درجه آزادی	سطح معناداری sig	فاصله اطمینان کرانه بالا کرانه پایین	تأیید/رد فرضیه
مؤلفه‌های مدیریت دانش	۳/۱۱	۴۳/۳۷۱	۱۱۵	۰/۰۰۱	۰/۸۳۴ ۰/۸۲۴	تأیید

همان‌طور که در آزمون فرضیه اصلی تحقیق مشخص شد، مقدار میانگین محاسبه شده به طور معناداری از میانگین جامعه بزرگتر بود از این‌رو بطور کلی می‌توان گفت امکان پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران در سطح متوسط قرارداد. سؤال سوم: اولویت‌بندی مؤلفه‌های (حمایت مدیریت ارشد، فرهنگ، تکنولوژی اطلاعات، استراتژی هدف، سنجش دانش، زیرساخت سازمانی، فعالیت‌ها و فرایندها، کمک‌های انگیزشی، منابع، آموزش و پرورش، قدرت منابع انسانی) در تحقیق حاضر چگونه است؟ برای رتبه‌بندی هر یک از مؤلفه‌های مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شده است.

جدول ۵. رتبه‌بندی مؤلفه‌های مدیریت دانش براساس آزمون فریدمن

ردیف	معیارها	میانگین	رتبه	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
۱	حمایت مدیریت ارشد	۳/۳۱	۳	۱۱۵	۰/۰۰۱
۲	فرهنگ	۲/۵۲	۸	۱۱۵	۰/۰۰۱
۳	تکنولوژی اطلاعات	۳/۴۹	۱	۱۱۵	۰/۰۰۱
۴	استراتژی هدف	۲/۳۸	۹	۱۱۵	۰/۰۰۱
۵	سنجش دانش	۲/۶۷	۷	۱۱۵	۰/۰۰۱
۶	زیرساختار	۳/۰۳	۵	۱۱۵	۰/۰۰۱
۷	فعالیت‌ها و فرایندها	۲/۲۰	۱۰	۱۱۵	۰/۰۰۱
۸	کمک‌های انگیزشی	۳/۳۴	۲	۱۱۵	۰/۰۰۱
۹	منابع	۲/۱۵	۱۱	۱۱۵	۰/۰۰۱
۱۰	آموزش و پرورش	۳/۲۴	۴	۱۱۵	۰/۰۰۱
۱۱	قدرت منابع انسانی	۲/۷۳	۶	۱۱۵	۰/۰۰۱

- اولویت اول: تکنولوژی اطلاعات با نمره میانگین ۳/۴۹ درصد
- اولویت دوم: کمک‌های انگیزشی با نمره میانگین ۳/۳۴ درصد
- اولویت سوم: حمایت مدیریت ارشد با نمره میانگین ۳/۳۱ درصد
- اولویت چهارم: آموزش و پرورش با نمره میانگین ۳/۲۴ درصد
- اولویت پنجم: زیرساختار با نمره میانگین ۳/۰۳ درصد
- اولویت ششم: قدرت منابع انسانی با نمره میانگین ۲/۷۳ درصد
- اولویت هفتم: سنجش دانش با نمره میانگین ۲/۶۷ درصد
- اولویت هشتم: فرهنگ با نمره میانگین ۲/۵۲ درصد
- اولویت نهم: استراتژی هدف با نمره میانگین ۲/۳۸ درصد
- اولویت دهم: فعالیت‌ها و فرایندها با نمره میانگین ۲/۲۰ درصد
- اولویت یازدهم: منابع با نمره میانگین ۲/۱۵ درصد

بحث و نتیجه‌گیری

مدیریت دانش به عنوان یک رشته علمی در ایران هنوز دوران طفولیت خود را سپری می‌کند. از این رو هنوز مسائل ناشناخته بسیاری در این زمینه وجود دارد (رمضانی و همکاران، ۱۳۹۸). مأموریت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، ارائه‌ی خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی است و یکی از فعالیت‌های اصلی و کلیدی که در این حوزه باید انجام پذیرد، کسب دانش مکتوب و مستند شده‌ی موجود در جامعه، ثبت و نگهداری آن و ایجاد ساز و کارها و نظام‌هایی برای انتقال هرچه سریع‌تر و راحت‌تر آن به کاربران است که خواهان استفاده از این دانش هستند بنابراین پیاده‌سازی مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور که کتابخانه‌های عمومی زیر نظر آنها فعالیت می‌کنند نسبت به سایر سازمان‌های دانش‌محور، اهمیت بارزتری دارد.

نتیجه این پژوهش حاکی از این مطلب است که اولاً فرضیه اصلی این پژوهش مورد تأیید بوده و امکان استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران وجود دارد این در حالی است که از بین ۱۱ فرضیه فرعی که هر کدام یکی از مؤلفه‌های یازده‌گانه مدیریت دانش را بر اساس نظر کوان یو وانگ مورد بررسی قرار داده به جز فرضیه‌های ۴ و ۹ سایر فرضیات این پژوهش مورد تأیید قرار گرفته است. این بدان معنی است که به جز دو مؤلفه "استراتژی هدف و منابع" سایر مؤلفه‌های مورد بررسی یعنی "حمایت مدیریت ارشد"، "فرهنگ"، "تکنولوژی اطلاعات"، "فعالیت‌ها و فرایندها"، "سنجش دانش"، "کمک‌های انگیزشی"، "زیرساختار سازمانی"، "آموزش و پرورش" و "قدرت منابع انسانی" در استقرار مدیریت دانش در نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران به طور معناداری بالاتر از میانگین جامعه و در سطح متوسط قرار دارند که نشانگر پذیرش مطلوبیت مدیریت دانش در سطح مدیران و کارشناسان این سازمان است. که همسو با نتایج تحقیق (زیارتی، ۱۳۹۲)؛ (لدنی، ۱۳۹۷)؛ (دهقانی و همکاران، ۱۳۹۷) است. براساس نتایج تحقیق عواملی همچون؛ تکنولوژی اطلاعات، کمک‌های آموزشی، حمایت مدیریت ارشد، آموزش و پرورش، در پیاده‌سازی موفق مدیریت دانش بسیار حائز اهمیت می‌باشند. همسو با نتایج تحقیق اخوان و همکاران (۱۳۸۹) در بین هفت عامل اولویت‌دار در سه مرحله فرایند کسب، عرضه و به‌کارگیری دانش، حمایت مدیریت ارشد را به‌عنوان رتبه دوم قرار دادند. این نتایج نشان از آن دارد که یک سیستم مدیریت دانش سنجیده به نیروی کار کارکنان کمک می‌کند تا اطلاعات موردنیاز خود را به‌سرعت و به‌راحتی پیدا کنند و اطلاعات جدیدی که به دانش و مهارت‌های آنها می‌افزاید را کشف کنند. از این رو می‌توان با اتخاذ سیاست‌هایی از قبیل؛ طراحی سیستم‌های تشویقی و ترغیبی جهت تبادل دانش و اطلاعات، حمایت مدیریت ارشد از برنامه‌های توسعه دانش و اطلاعات در سازمان، طراحی دوره‌های آموزشی با تأکید بر روش‌های انتقال دانش، تأکید بر جذب و استخدام افراد با دانش و دارای مهارت‌های لازم، به گونه‌ای صحیح به هدف مورد نظر نائل آمد.

ذخیره، اشتراک و به کارگیری دانش از طریق ایجاد سیستم‌های پاداش در سازمان و ایجاد فرهنگ مناسب و سرمایه‌گذاری بیشتر بر آموزش کارمندان و آشنایی با فناوری اطلاعات می‌تواند به سطح مطلوب‌تری از مدیریت دانش دست یابد.

از نظر منابع انسانی نیز ضروری است که شرایط موجود در سازمان را بهبود بخشید. این در حالی است که فرهنگ سازمانی بر تمامی وجوه سازمان تأثیرگذار است. مسلماً سازمان با سرمایه‌گذاری در منابع انسانی و جلب رضایت آنها در خلق، ذخیره، اشتراک و به کارگیری دانش از طریق ایجاد سیستم‌های پاداش در سازمان و ایجاد فرهنگ مناسب و سرمایه‌گذاری بیشتر بر آموزش کارمندان و آشنایی با فناوری اطلاعات بتواند به سطح مطلوب‌تری از مدیریت دانش دست یابد. با یافته‌های چان و همکاران (۲۰۱۱) و تیرو و همکاران (۲۰۱۱) که منابع انسانی را در درجه دوم اهمیت قرار می‌دهند، همسو نمی‌باشد.

براساس رتبه‌بندی فریدمن، تکنولوژی اطلاعات از بین مؤلفه‌های کوان یو وانگ با نمره میانگین ۳/۴۹ درصد رتبه اول را کسب کرد و این نشان از آن است که فناوری اطلاعات از طریق از بین بردن موانع، ایجاد کانالی برای کسب اطلاعات، جریان صحیح دانش در سازمان، و تشخیص موقعیت دارندگان و جستجوکنندگان دانش، به طور مستقیم و غیرمستقیم بر انگیزه‌ی تسهیم دانش کارکنان تأثیر می‌گذارد. نتایج پژوهش پارک (۲۰۰۶) نشان داد فناوری اطلاعات اثر معناداری بر قابلیت‌های تسهیم دانش کارکنان در سازمان‌های دولتی و خصوصی تأثیر مثبت دارد. همچنین نیازآذری و همکاران (۱۳۸۶) نیز در پژوهشی تحت عنوان عوامل مؤثر بر استقرار مدیریت دانش در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران دریافتند که فناوری اطلاعات عامل مؤثری بر استقرار مدیریت دانش است؛ در حالی که چان و همکاران (۲۰۱۱) در مطالعه‌ای به این نتیجه دست یافتند که عوامل فناوری، افراد و خلاقیت در تجارت جزء عوامل ضعیف‌تر در موفقیت مدیریت دانش محسوب می‌شوند. و با نتایج تحقیق شفیع‌ی و همکاران (۱۳۹۸) همسو می‌باشد.

در نهایت اینکه با ایجاد واحد مدیریت دانش در سازمان و تشکیل اتاق فکر کارشناسی در سازمان متناسب با تخصص‌های مختلف در سازمان و مستندسازی تجارب سازمانی برای افزایش مشارکت کارکنان در پیاده‌سازی مدیریت دانش در سازمان و تعامل با مؤسسات پژوهشی کمک خواهد کرد که سازمان بتواند در راستای پیاده‌سازی مدیریت دانش موفق عمل کند.

بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهادهای کاربردی به شرح زیر ارائه می‌شود:

- بهبود زیرساخت‌های فناوری اطلاعات در راستای بهبود بکارگیری سیستم مدیریت دانش در شبکه سازمان؛
- تشویق مشارکت زیردستان در تصمیم‌گیری‌ها و ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای آن و فرهنگ‌سازی مناسب در این زمینه؛
- ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی مناسب (بعنوان نمونه، اینترنت، اینترانت) برای دانش‌آفرینی، جذب دانش، سازماندهی دانش، ذخیره دانش، انتشار دانش و کاربرد دانش؛
- آموزش و بکارگیری ابزارهای فناوری اطلاعات به منظور تسهیل فرآیند مدیریت دانش.

منابع

- ایمانی، ز. (۱۳۹۷). بررسی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر مدیریت دانش در کتابخانه‌های دانشگاهی استان گلستان در سال ۱۳۹۶. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور استان مازندران، مرکز پیام نور تنکابن]
- حجازی‌نیا، ر. (۱۳۹۵). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر موفقیت مدیریت دانش با رویکرد تحقق اقتصاد مقاومتی. فصلنامه رشد و فناوری، ۱۲(۴۷)، ۱۲-۲۰.
- حسن زاده، م. (۱۳۸۶). مدیریت دانش، مفاهیم و زیرساخت‌ها. کتابدار.
- حسینی، ح.، حضرتی، م.، و نوحیف، م. (۱۳۹۲). اولویت بندی عوامل تسهیل کننده مدیریت دانش. پژوهشنامه نظم و امنیت انتظامی، ۵(۴)، ۹۷-۱۱۲.
- رفعتی شالدهی، ح.، حسنوی، ر.، به آذین، ف.، و بنی طباطبائی، ع. (۱۳۸۷). بررسی الگوی مدیریت دانش در یک مرکز تحقیقاتی نظامی. مجله طب نظامی، ۱۰(۳)، ۲۳۷-۲۵۲.

- رضیانی، ا.، دهوشی، م.، فلاح لاجیمی، ح.، و رازقی، ن. (۱۳۹۸). ارائه الگوی استقرار مدیریت دانش در دانشگاه مازندران. مدیریت بهره‌وری (فراسوی مدیریت)، ۱۳(۵۰)، ۸۹-۱۱۷.
- رهنوردآهن، ف.، و محمدی، ا. (۱۳۸۸). شناسایی عوامل کلیدی موفقیت سیستم مدیریت دانش در دانشکده‌ها و مراکز آموزش عالی تهران. مدیریت فناوری اطلاعات، ۱(۳)، ۳۷-۵۲.
- شعبانی، ا.، محمدی، ا.، و فروگذار، ح. (۱۳۹۱). شناسایی، بررسی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر پیاده‌سازی مدیریت دانش با استفاده از تکنیک TOPSIS (مطالعه موردی: دانشگاه علوم پزشکی شیراز). مدیریت اطلاعات سلامت، ۹(۳)، ۳۲۶-۳۱۸.
- شفیعی، س.، مرادی، م.، و جعفری، م. (۱۳۹۸). سنجش بلوغ مدیریت دانش در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی (نمونه پژوهش: کتابخانه‌های عمومی کرمانشاه). مدیریت راهبردی دانش سازمانی، ۲(۶)، ۷۷-۱۰۹.
- صفایی، ن.، طالقانی‌نیا، ف.، و کیامنش، ا. (۱۳۹۶). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش در شرکت‌های دانش‌بنیان (مطالعه موردی پارک علم و فناوری دانشگاه تهران). فصلنامه رشد و فناوری، ۱۳(۵۰)، ۲۱-۲۸.
- عنایتی، ت.، ضامنی، ف.، و زنگانه، م.ج. (۱۳۹۰). شناسایی موانع اصلی کاربرد فناوری اطلاعات در مدارس دوره متوسطه شهرستان علی‌آباد کتول. مجله فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۱(۴)، ۹۸-۱۱۶.
- فرحناکی، م.، حسن زارعی، م.، و عطارنیا، ا. (۱۴۰۰). شناسایی و اولویت‌بندی الزامات استقرار مدیریت دانش در دانشگاه شهاب دانش. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، موسسه آموزش عالی طلوع مهر].

- Akhan, P., Auliai, A., Destranj Mamqani, N., & Thaghafi, F. (2008). Development of knowledge management cycle processes based on factors affecting the success of knowledge management. *Scientific Research Quarterly of Politics, Science and Technology*, 3 (4), 5-59.
- Aujirapongpan, S. Vadhansindhu, P. Chandrachai, A. & Cooparat, P. (2010) Indicators of knowledge management capability for km effectiveness. *The Journal of Information and Knowledge Management Systems*, 40(2), 183-203.
- Chan, Ede, M Y. & Mohamed, S. (2011). Mapping Relationships among the Enablers of Knowledge Management within Hong Kong Construction Organisations. The Twelfth East Asia-Pacific Conference on Structural Engineering and Construction. *Procedia Engineering*, 14, 1938-1944. DOI:10.1016/j.proeng.2011.07.243.
- Chua, A., & Lam, W. (2005). Why KM projects fail: A multi-case analysis. *Journal of Knowledge Management*, 9(3), 6-17.
- Dulipovici, A., & Robey, D. (2013). Strategic alignment and misalignment of knowledge management systems. *Journal of Management Information Systems*, 29(4), 103-126.
- Elmorshidy, A. (2018). The impact of knowledge management systems on innovation: An empirical investigation in Kuwait. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*, 48(3), 388-403. <https://doi.org/10.1108/VJIKMS-12-2017-0089>
- Entehaye, A. (2002). *Presenting a proposed model for knowledge management in specialized libraries affiliated to the Ministry of Culture and Islamic Guidance in Tehran*. [Master's thesis, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran.]
- Farhanaki, M., Hassan Zarei, M., & Attarnia, A (2021). *Identification and prioritization of knowledge management establishment requirements in Shahab Danesh University*. [Master's Thesis, Marketing Oriented Business Management, Tolo Mehr Institute of Higher Education].
- Hasanzadeh, M. (2007). *Knowledge management, concepts and infrastructures*. Librarian
- Hijazinia, R (2016). Identifying and ranking factors affecting the success of knowledge management with the approach of realizing resistance economy. *Growth and Technology Quarterly*, 12(47), 12-20. Retrieved on April 21, 2019 from <https://doi.org/10.7508/jstpi.2016.03.002>
- Hosseini, H., Hazrati, M., & Nohaif, M. (2012). Prioritizing knowledge management facilitating factors. *Law And Security Research Journal*, 5(4), 112-97.
- Imani, Z. (2017). *Review and ranking of factors affecting knowledge management in university libraries of Golestan province in 2016*. [Master's thesis of Payam Noor University, Mazandaran Province, Payam Noor Center, Tenkabon]
- Iqbal, A. (2021). Innovation speed and quality in higher education institutions: the role of knowledge management enablers and knowledge sharing process. *Journal of Knowledge Management*, 25(9), 2334-2360. <https://doi.org/10.1108/JKM-07-2020-0546>
- Irmgarda, K. (2007). *Managing knowledge assets: between the global and the local*. Vilnius University, Faculty of Communication, Institute of knowledge management Doctoral student

- Jain, P (2007). An empirical study of knowledge management in academic libraries in East and Southern Africa. *Library Review*, 56(5), 377-392.
- Lopez, S.V. (2005). Competitive advantage and strategy formulation, *Management Decision*, 43(5), 662-663.
- Mahmoudi, H., Diani, M.H., & Parirukh, M. (2012). Analytical review of the state of knowledge management in academic libraries (case study: Ferdowsi University and Mashhad Medical Sciences Libraries). *Library and Information Research Journal*, 3(2), 91-112. <https://doi.org/10.22067/riis.v3i2.10403>
- Niazaziri, K., & Amoui, F. (2016) Factors affecting the establishment of knowledge management in Islamic Azad Universities of Mazandaran province. *Research in Curriculum Planning (Knowledge and Research in Curriculum Planning Educational Sciences)*, 21 (14), 93-106.
- Olatokun, W. & Njideaka, T.M.-A. (2020). Knowledge sharing practices among cataloguers in Nigeria's academic libraries. *Library Management*, 41(4/5), 295-309. <https://doi.org/10.1108/LM-12-2019-0090>
- Orenga-Roglá, S., & Chalmeta, R. (2019). Methodology for the implementation of knowledge management systems 2.0. *Business & Information Systems Engineering*, 61(2), 195-213
- Ou, C. X. J., Davison, R. M., & Wong, L. H. M. (2016). Using interactive systems for knowledge sharing: The impact of individual contextual preferences in China. *Information & Management*, 53(2), 145-156.
- Park, K. (2006). A review of the knowledge management model based on an empirical survey of Korean experts. [Unpublished doctoral dissertation, University of Kyushu, Korea]. <https://lib.kotra.or.kr/pyxis-api/1/digital-files/c16960ef-ec6c-018a-e053-b46464899664>.
- Rafati Shaldehi, H., Hasnavi R., Azin Farid., & Bani Taba, S A (2008). Examining the model of knowledge management in a military research center. *Journal of Military Medicine*, 10 (3), 252-237.
- Rahnavardahan, F., & Mohammadi, A. (1388). Identifying the key success factors of knowledge management system in colleges and higher education centers of Tehran. *Information Technology Management*, 1(3), 37-52.
- Ramezani, A., Madhoshi, M., Fallah Lajimi, H., & Razaghi, N. (2019). Presenting the model of establishing knowledge management in Mazandaran University. *Productivity Management (Beyond Management)*, 13(50), 117-89. Retrieved on 18 February 1400 from <https://doi.org/10.30495/qjopm.2019.668707>
- Safai, N., Taleqani Nia, A., & Kiamanesh, A. (2017). Identifying and ranking the key success factors of knowledge management in knowledge-based companies (a case study of Science and Technology Park of Tehran University). *Growth and Technology Quarterly*, 13(50), 21-28. Retrieved 7 December 1400 from <https://doi.org/10.7508/jstpi.2017.02.003>
- Shabani, A., Mohammadi, A., & Farozah, H. (2011). Identification, review and ranking of factors affecting the implementation of knowledge management using TOPSIS technique (case study: Shiraz University of Medical Sciences). *Health Information Management*, 9(3), 326-318.
- Shafee, S., Moradi, M., & Jafari, M. (2019). Measuring the maturity of knowledge management in libraries and information centers (research sample: Kermanshah public libraries). *Strategic Management of Organizational Knowledge*, 2(6), 109-77.
- Theriou, N., Dimitrios, M. & Georgios T. (2011). Knowledge management enabler factors and firm performance: an empirical research of the greek medium and large firms. *European Research Studies*, 52(4), 537-592. <https://www.um.edu.mt/library/oar/handle/123456789/31466>.
- Ugwu, C.I. & Ekere, J.N. (2018). The role of knowledge management in providing innovative services in university libraries in Nigeria: A structural equation modeling approach. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 67(6/7), 350-376. <https://doi.org/10.1108/GKMC-10-2017-0086>
- White, T (2004). *Knowledge Management in Academic Library, Case Study: Km within Oxford University Library Service*. From: <http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/089e-white.pdf>